

ABONEMENT

Pour un an D. 2

Edition spéciale 500 Ptrs.

ADRESSE

“İdjtihad,,Constantinople

Téléph. St. 865

XXV ème ANNEE

1 Decembre 1929

İCTİHAT

Türkçe ve Fransızca

İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ

No: 286

ABONEMAN:

Seneliği[24Nüsha]Türkiye için 21/2, hariç için 2
D. Âlâ kâğıdı 5Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihat Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève

Yirmi beşidci sene

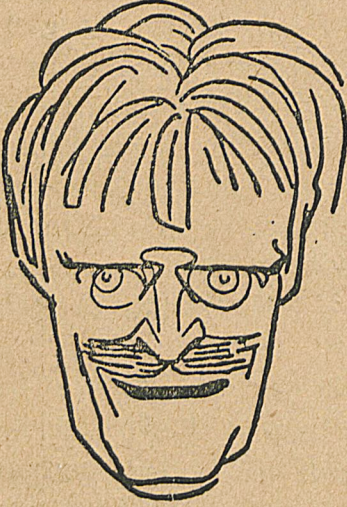
1 Kânunuevvel 1929

Nobel mükâfatı kazananlardan

Knut Hamsunt

Şairin "70., inci devri senesi münasebetile
P. V. tarafından

"Knut Pederson,,terzi "Pederson,, nın oğludur. 14yaşına kadar iç Norvecin bir vadisi olan "God bransdabr,, de rahip olan dayısının nezdinde kaldı. Çağıltılı "Glima,, çayı üze-

rinde, bağçesi sert ve yüksek otlarla örtülü bir kilisede yaşıyorlardı. Knut Pederson, Hest Hanmk ismindeki tacirin dükkânında çırakdı. On yedi yaşında konduracılığı öğrendi. Ve müteakiben, kömür tahliye ırgadı, halk mektebi muallimi, bir bürada memur, taş kırıcı, odun yarıcısı oldu.

On sekiz yaşında, yazı yazmağa başladı ve kendisini "Knut Pederson Hamsund,, tesmiye etti. " Tromsö ,, de : " Muammalı kadın,, ismile bir aşk vak'ası, "Tekrar görüş,, ismile bir şi'r ve "Björger,, adlı bir hikâye yazdı. Bir tüccar, kendisini himaye ederek "Hardanker,, e gönderdi, Knut orada, "trida,, yi te'lif etti. Kopenhaga seyahetinde, "Gyldendal,, in neşri men edildi, keza Kristiyanada muvaffakiyetsizliğe uğradı. İki sene "God bransdalin,, de yırtık konduralarla işsiz dolaşdı ; ve cumartesi geceleri kızlarla dansa daldı.

Yirmi üç yaşında iken, Amerikaya seyahet etmiştir. ve Seyahet parasını, ihtiyar bir köylü kadın vermiştir. Orada çalışmış ve "viskonsin,, de ticaret yapmıştır. Sonra Norveçli rahip "Kristofer Yanson,, ile beraber "Minapo-

lis,, e gitmiş ve orada hastalanarak rahibin kendisi için açtığı bir îâne defteri sayesinde memleketine avdet etmek imkânını bulabilmiştir. Norveçte eyileştikten sonra, Kristiyanada tekrar hayatını kazanmağa çalışmıştır. Zamanında açlık vardı. Norveç şehirlerinde, "Kiyellan,, ve "Ştrindberg,, için nutuklar söyledi. ve Para kazanmak için: iki maymun, bir ayı, bir kaplumbaga, iki kurt yavrusu ve bir sırtlandan ibaret bir oyun kumpanyasına dahil oldu. Bunu müteakip Knut bir defa daha Amerikaya muhacerete karar verdi. Bir kış, onu, Şikagoda tramvay kondöktörü olarak buluyoruz. Bu esnada "Kadının zaferi,, isimli eserini meydana getirdi. sonra, " Nordakota ,, da, bir çiftlik kiralarak ziraatciliğe başladı. Yeşil sarı bir çmenzarın ortasında Knut şöyle yazıyordu: "Buğday dalgaları ruzgarlandığı zaman, hiç bir kuş uçmaz, ve hiç bir hayat görülmez. Ve o zaman işittiğimiz yegâne ses, milyonlarca başak uğultusunun ezeli bir ağustos böceği gibi teranesidir. ,, Kondöktör üniforması, cebinde bir revolver olduğu halde, Güneşin altında veya siyah souk kecelerde, yağmur altında seksyonu beklerken "meyhanelerde içip durduk,,. Diyor bu, hamsonun "serserilik günleri,, yazısıdır. Fakat, sonra, Filadelfiyaya seyyahat ettim, diyor. "Mine apolis,, de tekrar Skandinavya şairleri ze Amerikan kültürü "Üzerine konfransalar veriyor. Hemen orada berber olarak yerleşmişken, Şikagoda bir arazi acentesinin sahibi pöfsör "Frederiks,, kendisine avdet için muktezi parayı gönderiyor ve bu suretle, Knud Kopenhaga çıkıyor.

1888 senesi yazında bir gün, kendisini "Açlık,, unvanlı eserinin ilk faslı ile cirlikde "Politika,, adlı gazetenin edebi reis olan "Edward brand,, a takdim ediyor. Elbisesi kirlenmiş, sarı titrek yüzü zaruretin izlerini taşımakta idi. Erand bu elyazısını, bir tefrika için geniş ve bir gazete romanı için de küçük bularak, bu meçhul Norveçliye iade etmek istiyor. Fakat, bir kere daha, nazarı onun gözlerine ilişiyor ve tekrar okuyacağını söylüyor. Evde, yemekten sonra eseri okuyor. Hikâye, aç bir muharriri tasvir ediyor: bu muharrir bir çatı arasında oturuyor, fakat kira borcu olduğu için kapu dışarı edilecek. Tam o esnada bir yazıdan kendisine (10) kron avans

gönderildiğini görünce fevkal'ade seviniyor. Bundan müteessir olan Brad, der'akap meçhul muharririn adresine (10) kron gönderiyor; ve hikâyeyi çok dahiyane buluyor, adeta Dostoevski var..

(1890) da, Norveç lisanında, "açlık,, romanının tamamı intişar ediyor, sonra alman-cası çıkıyor ve birdenbire, Knud hamsunt beynelmel bir şöret kazanıyor. (1892) de "Esrar,, romanını yazıyor. Bu roman, Norveçin kendi yaşadığı sahil şehrinde gürünen ve gaip olan canların romanıdır. Hamsun, "Esrar,, ında hisleri şöyle söylüyor. "Zarpesburg, Kopenhag, Kristyanyada, muhaceret, aşk ve fakru zaruret içinde yazılmışdır, Bunun için, sahneler birbirini takip etmez, irtibatsız görünür., (1893) de, yazdığı "Muharrir Lehange,, bir Norveçli gazetecinin mezahıdır. Sonra, hamson parise gidiyor ve orada: yeni

arz,, 1 yazıyor. Kır-ristiyanya ta, (1894) senesinin sıcak bir yazında "Pan,, adlı eserini yaratıyor. Bu mülazım "Glan,, isminde, hayatta bakışlı bir avcının hatıratı, inzivayi tabietin, ormanlarınşayanı hayret bir ilâhisidir.

Bir buçuk sene Knut, Parisde kaldı. Bu renk, ziya ve ahenk şehrinin şöyle tasvir eder: "Burada her şey: Fenalık, fesat, güzellik ve kuvvet birbirine karışmıştır., Bundan sonra Norveçe avdet ve orada ikamet etdi.Yalnız bir dafa, Fenlandiya hükûmeti hesabına, Rusya Kafkasya ve Türkiye'ye seyyahat etti. Üç faciaeseri olan "Krallığın eşğinde,,Hayatın nağmeleri,, ve "Akşam kızılığı,,ından sonra aşk romanı "Viktoria,,yı vucuda getirdi."Şeytandan aranan,, dramını, "Munken vendt,,; şiirini ve "Vahşi terennümler,, adlı biricik eserini yazdı. Ibsenin "Peergynt,,i ne ise, Knudun "Munken vendt,,i odur, elli yaşında iken şöyle diyordu: "Bir seyyah, yarım asır ihtiyarlaasa, ses daha düşük perdeden çıkar., Meşhur Norveççe romanları şunlardır: "Sonbahar yıldızları altında,, ve "birserseri bikes pesprededen alıyor,,,"Benuni,,ve"Roza,,,"zemanenin çocukları,, ve "Segelfasse,,,"şehri "Arzın takdisi,,ve"çeşmebaşında kadınlar,,dir.

Fakat "son fasl,, ında tekrar gösterdiği; o büyük insan cemiyetlerinin ve onların halle komedilerinin bütün husunet ve hassasiyetini daima duyan bir şairdir.

Kendisi, mahalli ikamet olarak "Hamarköy,, ceziyesini ve sonra "Tozholmen" çiftliğini intihap etmiştir. Orada bir müşahit gibi alemlı seyre dalmıştır. Avrupa edebiyatında, yetmiş yaşında Knut, başlı başına, nafil bir edebidir.Bir kaç sene evvel,bir Rusa demişdiki:

"Her kes zan ederki hadiseler büyük merkezlerde vucuda gelir. Bu doğru değildir. Sahtekârlık, yalan, aşk, ölüm, gözyaşı, bunlar, küçük yuvalarda da vardır. Hayatın merkezinde insan yalnız ve yegâne insan mevcuttur. Beni cem'iyet alâkadar etmez; beni hakikat alâkadar eder. Ve ben, her şahsın benliğinde bu hakikatı arayorum.,

Knut, kuvvet, rikkat ve hassasiyet, şi'rinin rüyalı birderinliği ve nihayet, nebatları çiçekleri,yıldızlarla şimalin bir yaz gecesi gibi parlayan bir şiridir. [1920]senesindeNobel mükâfatını kazanmıştır bunu kazanan eserinin adı (Toprağın mahsulü) dur. 23/8/929

Salih Zeki

Şairin Çocuğu

Şefkatin bin yara açmıştır eli,
Yüregim bir kanayan deryadır;
Gönlümün bahtı kara annesiğim:
Çocuğum hem deli, hem a'madır.

25 Şubat 1928

A. DJ.

Tevfik Fikret

ve

Psychanalyse Tetkikleri

Doktor A. İzzettin

— 5 —

Binaen aleyh biz ancak bir şahsın heyaldeki muhtelit akisul amellerini ta'kip edebiliyoruz demektir; şu halde Fikreti tedkik ederken bir taraftan tesadüf hadisat ve muhitin te'siratını diğer taraftan şahsın bunlara karşı gösterdiği aksül amelleri araştırmak, [1] lüzumu vardır. Bunun için dirki şairin hayatı hususiyesine ait bazı ma'lumata derince nufuz eylemek lazım geliyor.

Hayatı hususiye serlevhası altında eski statikruhiyat,ve edebi tenkit üsulları.psychanalyse den pek başka şeyler kasd eder Psychanalyse,

[1] Leonard de Vinci (Freud) sahife 209